

Ընդհանուր տեղեկատվություն

<p>Կազմակերպության տվյալներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Անվանում, հասցե • Տնօրեն • Էլ. հասցե • Հեռախոս .	<p>«Մասնակցային դպրոց» կրթական հիմնադրամ Վահրամ Սողոմոնյան masnakcayindproc@gmail.com +37493581908</p>
<p>Հետազոտության թեմա/վերնագիր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հետազոտության թեմա	<p>Անգլերենի նորաբանությունների ուսուցում 6-րդ դասարանում</p>
<p>Ուսուցչի տվյալներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ա. Ա. Հ. • Մասնագիտություն • Հեռախոս • Էլ. հասցե • Դասավանդվող առարկաներ • Դասարաններ	<p>Անահիտ Ավագյան Ռազմիկի Մանկավարժ Anahito476@mail.ru Անգլերեն լեզու 3-9 դաս.</p>
<p>Ուսումնական հաստատության տվյալներ</p>	

- Անվանումը, հասցե
- Հեռախոս
- Էլ. հասցե (տնօրինության)
- Web կայքի հասցե

ՀՀ Կոտայքի մարզ, Նոր Հանրի Մեծն Մուրադի անվան N4
հիմնական դպրոց

Հետազոտության վերաբերյալ հաշտվելություն

<p>Նպատակը և հետազոտական հարցը</p>	<p>Հետազոտության նպատակը: Անգլերենի նորաբանությունների ուսուցումը աշակերտների լեզվի յուրացման խթանման գործում:</p> <p>Հետազոտական հարց: Ինչ մեթոդով կամ հնարներով կարելի է համադրել անգլերենի նորաբանությունների, դրանց ֆերականական կադապարների և արտասանության ուսուցումը 6-րդ դասարանում:</p>
<p>Թեմայի կարևորությունը և նշանակությունը Ձեր թիրախային խմբի համար</p>	<p>Թեմայի կարևորությունը: Լեզվի մեջ նոր գործածվել սկսած՝ նոր երևան եկած բառ՝ բառակապակցություն կամ արտահայտություն: Տարբերակում են՝ բառային նորաբանություններ, որոնք իրենց հնչյունական կազմով և իմաստով բաղադրված են նոր բառեր են և առաջին անգամ են գործածվում լեզվում, իմաստային նորաբանություններ, որոնք լեզվում արդեն եղած բառերն են՝ նոր իմաստներով: Նոր բառը լեզվում լայն տարածում ստանալուց հետո դադարում է նորաբանություն լինելուց Լեզվի մեջ նոր գործածվել սկսած՝ նոր երևան եկած բառ՝ բառակապակցություն կամ արտահայտություն:</p>
<p></p>	<p></p>
<p>Ո՞ր առանցքային կոմպետենցիան է ուղղված նպատակի ուսումնասիրությունը</p>	<p>Սովորել սովորելու կարողունակություն</p>
<p></p>	<p></p>

<p>Վերապատրաստման ո՞ր թեմայի շրջանակում է անդրադարձ կատարվել այս հիմնախնդրին/ուրրին</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Գնահատում • Պլանավորում
<p>Օգտագործված մեթոդները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Նախագծային մեթոդ
<p>Իրականացման ժամանակահատվածը</p>	<p>Մեկ շաբաթ</p>
<p>Թիրախ խումբը /հանակ, սեռային բաշխում/</p>	<p>Ճ-րդ դասարանի աշակերտներ</p>
<p>Իրականացման վայրը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցը • Դասարանը 	<p>ՀՀ Կոտայքի մարզ, Նոր Հաննի Մեծն Մուրադի անվան N4 հիմնական դպրոց</p> <p>Ճ-րդ դասարան</p>
<p>Գործընթացի համառոտ նկարագրություն /տպավորություններ, կարծիքներ, դժվարություններ/</p>	<p>Հասարակական կյանքի, գիտության ու տեխնիկայի նոր երևույթները նկարագրելու համար անընդհատ առաջ են գալիս նոր հասկացություններ, որոնց համապատասխան եզրերը (եզրույթ, տերմին) դեռևս բացակայում են լեզվում: Այս կապակցությամբ ստեղծվող նորաբանությունները կա՛մ լինում են նորագույն փոխառություններ, կա՛մ էլ ստեղծվում են լեզվի ներքին միջոցներով՝ բառակազմական գործող կաղապարներով:</p>

Անգլերենում շաղկապական բաղադրությունները դասվում են այսպես կոչված բառակապակցական բարդությունների (**phrase compounds**) շարքին: Ե. Բառերը տարակուսում է՝ արդյոք սրանք իսկապես պետք է համարել բարդ բառեր, թե՞ շարահյուսական կապակցությունների բարացման, բառայնացման արդյունքում ստացված բաղադրություններ: Բանն այն է, որ սրանք այնպես, ինչպես հայերենում, միջին օղակ են բառակապակցությունների ու բարդությունների միջև: Սակայն, այնուամենայնիվ, բնկվում են որպես բարդ բառերի մի առանձին տեսակ, քանի որ մեկ բառի արժեք ունեն. այստեղից էլ բառակապակցական բարդություն անվանումը:

Դրանց մի տեսակը կազմվում է հիմնականում **and** համադասական շաղկապով, ինչպես՝ **bubble-and-squeak** «տապակած կարտոֆիլ և կաղամբ», **milk-and-water** «անգոր, թույլ», **pepper-and-salt** «ալեխառն» և այլն: Բառակապակցական բարդությունների մյուս տեսակը Ե. Բլումֆիլդի առանձնացրած շարահյուսական բարդություններն են (**syntactic compounds**), որոնք կարծես նախադասություններից կամ խոսքաբանից պոկված հատվածներ լինեն. դրանք նախադասություններին և ազատ բառակապակցություններին բնորոշ կառուցվածք ունեն և համապատասխանում են անգլերենի շարահյուսական ու շարադասական կանոններին, ինչպես օրինակ՝ **jack-o'-lantern** «դիմե լապտեր», **state-of-the-art** «ժամանակակից, նորագույն» և այլն: Նախ գուցադրենք **and** շաղկապով կազմված բաղադրությունները երկու լեզուներում: Ըստ շաղկապական հարադրությունների բաղադրիչների իմաստային մերձության աստիճանի՝ երկու լեզուներում կարելի է առանձնացնել իմաստով առնչակից, համանիշ և հակառակ գոյական բաղադրիչներով հարադրություններ, սակայն, ի տարբերություն հայերենի, անգլերենում հաճախ դրանց հարադրմամբ ստացվում են ոչ թե ուղիղ, այլ վտխաբերական իմաստներ արտահայտող

հարադրություններ, ինչպես՝ **cats and mouse** «մուկ ու կատու խաղալը», **chalk and talk** «ավանդական ուսուցչակենտրոն ուսուցում», **dog and bone** «հեռախոս» և այլն: Այսպես, շողկապական հարադրությունները երկու շեղանկերում կարելի է բաժանել հետևյալ տեսակների. ա) Առնչակից իմաստ ունեցող բաղադրիչներով՝ ազգ ու հայրենիք, աղոթք ու աղաչանք, անձրև ու ֆամի, աշուն ու ձմեռ, բակ ու դուռ, բառ ու խոսք, եղբայր ու քույր, թաք ու կրուսկ, թուղթ ու գիր, խաղ ու պար, խոսք ու գրույց, ծառ ու 10 ծաղիկ, կար ու կուրք, հանդ ու ձոր, հարց ու փորձ, հաց ու պանիր, շող ու շող, շուն ու գայլ, վար ու ցանք, ոտ ու ձեռ, վարպետ ու բանվոր, ցախ ու ցաք, ֆար ու կեռք և այլն: Անգլերենում՝ **arts and crafts** «արվեստներ ու արհեստներ», **bed and board** «օրևան ու սնունդ», **bread and butter** «ամենօրյա աշխատանքով վաստակած ապրուստ», **bread and wine** «հաղորդության ժամանակ հաշակվող արյուն ու գինի», **cakes and ale** «երկրային վայելիք», **doom and gloom** «հոռետեսություն, ընկճախոս», **law and order** «կարգ ու կանոն», **man and boy** «մանկությունից սկսած», **milk and honey** «ծաղկում ու բարգավաճում», **oil and water** «անհամատեղելի՝ կրակ ու ջուր» և այլն: բ) Հոմանիշ բաղադրիչներով՝ անդ ու անդաստան, անեծք ու նգովք, բաղ ու բախշա, բանտ ու զնդան, բար ու բերք, գանգատ ու բողոք, գուր ու կարեկցանք, դաշտ ու դուրան, դաս ու խրատ, դեղ ու դարման, դեպք ու դիպված, դող ու էրոցք, ետանդ ու ջանք, լույս ու հրագ, խաղ ու տաղ, ծով ու պաս, կապ ու կեկուռ, կուշտ ու բուրբ և այլն: Անգլերենում՝ **command and control** «գինված ուժերի և ն ղեկավարում», **house and home** «տուն ու տեղը, եղածչեղածը», **hue and cry** «ազնուկ-ազազակ, բողոք», **hum and haw** «տատանում, վարանում», **pot and pan** «ամուսին», **rag and tatter** «մաշված, ծակծկված» և այլն: գ) Հականիշ բաղադրիչներով՝ ահել ու ջահել, աղբատ ու

	<p>հարուստ, ամառ ու ձմեռ, անեծք ու օրհնանք, աջ ու ձախ, առև և վաճառք, գիշեր և ցերեկ, դար ու դուրան, լուս ու մութ, իրենց ու լաց, ծեր ու մանուկ, ծով ու ցամաք, կենաց ու մահու, մահ ու կյանք, սուտ ու ճիշտ, ստրուկ ու տեր, վերջ ու սկիզբ, վիշտ ու ժպիտ, տեր ու ծառա, տիվ ու գիշեր և այլն: Անգլերենում՝ alpha and omega «սկիզբն ու վերջը», boom and bust «վերելք ու անկում», day and night «օր ու գիշեր», ebb and flow «մակընթացություն և տեղատվություն», left and right «աջ ու ձախ», life and death «կենաց ու մահու», light and shade «լույս ու ստվեր», wax and wane «վերելք ու անկում» և այլն:</p>
<p>Վեր հանված՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Արդյունքներ/արտադրանք • Նգրակացություններ 	<p>Նորաբանություն, լայն առումով՝ լեզվի մեջ երևան եկած և դեռ փազանց խորքային իրավունք չստացած նոր բառեր, իմաստներ, դարձվածքային միավորներ, ինչպես նաև ոճական ու ֆերականական իրողություններ, նեղ առումով՝ լեզվի յուրաքանչյուր էվոլյուցիոն փուլում գործածվող այն բոլոր նոր բառերը, որ կազմվում են նոր հասկացություն արտահայտելու կամ նոր առարկա, երևույթ, հատկանիշ ևն նշանակելու համար:</p> <p>Նորաբանությունների մեջ առնում են նաև նորագույն փոխառությունները: Տարբերակում են՝ բառային նորաբանություններ, որոնք իրենց հնչյունական կազմով և իմաստով բոլորովին նոր բառեր են և առաջին անգամ են գործածվում լեզվում, իմաստային նորաբանություններ, որոնք լեզվում արդեն եղած բառերն են՝ նոր իմաստներով: Նոր բառը լեզվում լայն տարածում ստանալուց հետո դադարում է նորաբանություն լինելուց:</p>

The pattern may have been triggered by the word feminism which denoted the movement for recognition of women's claims to equal rights with men. It was followed by sexism – discrimination and prejudice against women. Since it became strongly linked with specifically anti-female prejudice, the term genderism appeared to denote unfair discrimination against either sex. The notion of discrimination is found in ageism – a bias against the old simply because they are old, ableism – unfair discrimination in favour of able-bodied people, alphabetism – (used somewhat ironically) discrimination on the grounds of the alphabetical place of the first letter of one's surname, fattyism – discrimination against or ill-treatment of fat people, heightism – discrimination on the grounds of height, specifically unfair treatment of tall women and short men.

Օտարալեզու բառերը հաճախ մտապահվում են մայրենի լեզվի բառերի նմանությամբ: Սա մի փաստ է, որ անմիջակահորեկ կապվում է լեզուների ծագումնաբանական ընդհանրությունների ու լեզվական փոխառությունների հետ: Բառերի գործառույթը նրանց նշանակությունն ու վերաբերությունն է: Փորձառու լեզու յուրացնողները տարբերվում են բառիմաստների «ենթադրական իմացությամբ» ու հանաչողական ստրատեգիաների կիրառմամբ:

Ճանաչողության հարցերին անդրադարձող գիտնականները այն ընդհանուր համոզմունքն ունեն, որ ընկալմա հիմքում հիշողության գործընթացներ ու կառուցվածքներն են, իսկ

ինաստային հիշողության հիմքը կազմում են հակացուրյուններն ու նրանց միջև գոյացող հարաբերությունները:

Մարդու հանաչողական կարողություններն արտացոլվում են լեզվի վերլուծության ընթացքում, իսկ լեզուն կազմակերպում է գիտելիքը: Հասարկական ու անհատական փորձի անընդհատ համագործակցության արդյունքում լեզվի յուրացումն ազատվում է իրադրական համատեքստից ու ձևավորում իր սեփական կանոնները: Վերը շարադրվածն անմիջականորեն կապվում է լեզվի յուրացման ու գործածման հետ, հատկապես, վերլուծության և հանաչողական գործունեության առումով:

Վերլուծությա ու գիտակցման գործընթացները կապվում են ներակա և արտակա գիտելիքի հետ: Ներակա է ներհայեցողական տեղեկությունը ներառում է լեզվի «գիտակցված գիտելիք», այսինքն՝ բառացի ձևակերպվող կանոնները: Չնայած գիտելիքի երկու տեսակն էլ արտահայտվելու ընթացքում օգտագործվում են առաջին և երկրորդ լեզվով խոսող անհատների կողմից, երկրորդ լեզվի կիրառության բարդությունների դեպքում լեզվակիրներն ավելի հաճախ հենվում են արտակա գիտելիքի վրա:

Նոսքը բնութագրում է մարդուն, քանի որ նրանում ի հայտ են գալիս մարդու յուրահատկությունները: Նոսքի ուսումնասիրությունն անկասկած, ենթադրում են նրա յուրացման արտալեզվական գործոնների, մասնավորապես, յուրացնողի անհատական հատկանիշների բնույթը:

Հայտնի են, որ անհատի մեջ ընդհանրացնում են մարդու մասին բոլոր գիտությունների հետաքրքրությունները, իսկ խոսքային անհատի մեջ ներթափանցվում են լեզվի ուսումնասիրման բոլոր հայեցակետերը: «Նոսքային անհատ» հասկացության բնույթը բացում է մարդուն վերաբերող գիտությունների միջև եղած բոլոր սահմանները, քանի որ հնարավոր չէ ուսումնասիրել մարդուն

լեզվից անկախ և լեզուն՝ անկախ կրողից: Ինչպես անհատը, առհասարակ, այնպես էլ խոսքայինը, այդպիսին չի ծնվում:

Անհատի օնթոգենեզը նրա կազմավորմանը և ձևավորմանը գործընթացն է՝ ծննդից մինչև մահ: Խոսքային անհատը հասարակական անհատի այնպիսի համահարաբերականն է, ինչպիսին իրավական, տնտեսական կամ էթնիկական անհատներն են: Խոսքային անհատի լեզվաբանական ֆնկցիոնալը կարելի է տանել երեք հիմնական ճանապարհներով՝ հոգելեզվաբանության, մեթոդաբանության և գեղարվեստական գրականության օգնությամբ:

Փամանակակից հոգելեզվաբանությունն իր ուշադրությունը կենտրոնացնում է լեզվախոսքային գործունեության ուսումնասիրության վրա՝ լեզվական գիտակցության նորմերի բացահայտման նպատակով: Լեզվական անհատին անդրադարձ է արվում միայն լեզվական օնթոգենեզի կամ լեզվի ու մտածողության կապերի օրինաչափությունների ֆնկցիոնալ նպատակով:

Խոսքային անհատի մեթոդաբանական ուսումնասիրությունները ամենահին են: Նման հետազոտություններին հատուկ է խոսքային անհատի՝ որպես homo-*loguens*-ի, իսկ լեզվի գործածումը՝ որպես մարդկային ցեղին հատուկ ունակության դիտարկումը: գեղարվեստական երկի իջոցով խոսքային անհատի առանձնահատկությունների վերհանմանը նվիրված են Վ. Վինոգրադովի աշխատությունները: Խոսքային անհատի ներքին ֆնկցիոնալը տարվում է նաև մշակութամեթոդաբանական տեսանկյունից: Այս մոտեցման համար ելակետային են համարվում որոշակի առանձնահատկություններ պայմանավորված են ոչ թե մարդու էությամբ, այլ մշակույթով: Այսինքն՝ անհատական համակարգը ոչ այլ ինչ է, քան մարդու զարգացման ընթացքը ներառող մշակութային համակարգ:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Modern English, Second Edition, by Marcella Frank. Regents/Prentice Hall 1993
2. Martha Kolln, Rhetorical Grammar: Grammatical Choices, Rhetorical Effects, 5th ed. Pearson, 2007
3. Thomas P. Klammer, Muriel R. Schulz, and Angela Della Volpe, Analyzing English Grammar, 5th ed. Longman, 2007